

Яро Гладкий, ЧМ

ГЕН.-ХОР. РОМАН ШУХЕВИЧ - ЧУПРИНКА

В другі роковини Його геройської смерти

Життя сл. п. Романа, почавши з раннього юнацького віку, можна поділити на три окремі періоди.

Період формування характеру та світогляду — це його роки від раннього до пізнього юнацтва; це час сильного пов'язання з родиною та повнота родинного життя; це пильна наука в школі; це праця у пластовій домівці, це пластові мандри та теренові гри, це участь у пластових таборах; це час, коли то у грі та пластовій романтиці формувався світогляд і кувався характер; це час, коли то могили героїв на горі Маківці та Лисоні були першими й новими стомилевими пр
и
дорожними стовпами на шляху визвольних змагань України після двовікової глухої перерви.

Другий період — це його молодечі роки: це шукання шляхів, як визволити Україну. Це час великих пізнань, що шлях до волі веде тільки через збройну боротьбу. Це час першого зриву до чинної боротьби. Це час гіркої науки, як вступити на цей шлях боротьби, як ним іти, щоб не впасти в боротьбі, а як, впавши і будучи потоптаним ворожим чоботом в поросі і землі концентраційного табору в Березі Картуській, в гіркім поті та крові, знова підноситися та вставати півсвідомим від болю, жалю та розпуки і вперто прямувати до призначеної мети.

Третій період — це період завершуваних дій, що припадає на літа, де подіями кермує загартований у боротьбі муж, із сталевим характером, чітко оформленим патріотичним світоглядом і ясно виробленими поглядами на засоби та цілі, куди прямує.

А в кожному з тих періодів сл. п. Роман відзначався великою активністю та боротьбою проти власних слабостей і сили ворогів.

І саме ця рухливість, активність, постійне діяння, постійний хід вперед, постійне поготівля до боротьби і сама боротьба, вічне атакування опору і ворога — це чи не найприкметніша риса вдачі сл. п. Романа. Це рухливість і енергія, що постійно виявлялись у праці та грі, у науці та змаганні проти ворогів.

Походив з високопатріотичної та інтелігентської львівської родини, що будувала своє життя на найкращих традиціях українського минулого. З родинного вогнища виніс найясніший жар любови та прив'язання до свого рідного, великий такт супроти інших і вмільсть жити у згоді і вшанувати погляди інших.

У великім зворушенні пережив листопадові дні 1918 р. поміж прекрасною надією на славу перемогу своїх і великим огірченням та дитячим болем, що ворог переміг. Ця ворожа перемога принесла йому вперше безпосередню зустріч з ворожим насильством, бо, хоч йому було тільки одинадцять років, інтерновано його за поміч своїм під час бойових дій. Ці перші переживання запустили в його душу глибоке коріння патріотичних відчужань і національної гордості.

З другого боку, будучи з раннього юнацтва пластуном тілом і душею, гартував свій

характер згідно з Пластовим Законом і Головними Обов'язками пластуна — бути вірним Богові й Україні.

Для розваги, вишколу та скріплення здоров'я і витривалости бере активну участь у спортовому житті, як учасник і його організатор. Здобуває найкращі осяги у багатьох ділянках: був першунуом у бігах, був незаступним членом дружин спортових гор у кошівку та відбиванку, що впродовж довгих років були безперервно першунуами в українському спортовому житті. Бере участь у численних змаганнях, даючи доказ своїх спортових здібностей, уміlostей, рухливості, небуденної зручності, товариськості та правдивого розуміння „чесної гри”. Коли ішлося про те, щоб здобути перемогу, давав з себе все, що було тільки в його силах і видержалості.

Але був не тільки галянтний у перемозі, — вмів теж і програвати у чесному змаганні, і з правдивою щирістю бажав переможцеві ще кращих успіхів.

В той час бере чинну участь у житті т-ва українських техніків „Основа” та належить і веде пробоеву групу українських студентів техніків, що гордо боронила української чести в найбільш україножерній польській високій школі.

Тим часом треба було продовжати і кінчати студії в політехніці. У той час сл. п. Роман був невхопний, мов імла. Був десь близько, мов в найближчому сусідстві, а раптом зникав. Це він так ділив своє приватне життя з вимогами праці в підпіллі: різні військові курси та конкретні бойові завдання викликали його далеко і на довгий час із шкільного середовища. Одначе своїх студій він не занедбував.

Коли б хтось у той час дивився на сл. п. Романа тільки ззовні, то ніколи не був би повірив, що ця людина належить до підпільної організації, повної небезпек, загрози в'язниці на довгі літа або втрати життя.

Дуже скоро, бо вже в пізньому юнацтві і на початку молодечих років, сл. п. Роман виявляв велике зацікавлення до організації і ведення військових справ. З романтичних уявлень юнацьких років, зроджених на основі переживань раннього юнацтва і вислуханих розповідей про українське лицарство, поволі, але послідовно, з дивною конечністю зарисовувався в його задумах загальний нарис, як творити українську

збройну силу та її дії.

Це був 1942 рік, а одночасно переломовий в житті сл. п. Романа. З тим роком прийшло у нього велике пізнання: самотній правильний вихід для організації української збройної сили в таких обставинах — це широкі українські степи, непроходимі бори і болота, гірські верхи і звори, а людський матеріал для неї — це українські патріотичні маси, без помічі і співпраці із будь-яким дійсним чи то потенційним ворогом Українського Народу і Української Держави.

В цей спосіб головним тереном для формування української збройної сили стали українські ліси і болота, звори і верхи гір. В цей спосіб постала Українська Повстанська Армія, злучена сильним корінням із Українською Землею і Українським Народом. Сл. п. ген.-хор. Роман Шухевич-Чупринка відіграв при організації цієї Армії першорядну роль: він виріс з нею від самих її початків до найбільшого її розвою.

Однак збройна сила для сл. п. Романа не була остаточною ціллю самою для себе. Він бачив у ній тільки засіб, щоб добути волю Україні і бути найкращою охороною для вільности та розвитку української держави.

Гладкий Я. Ген.-хор. Роман Шухевич-Чупринка. В другі роковини його героїської смерти // Молоде Життя. – 1952. – Ч. 2–3 (105–106). – Лютий-Березень – С. 4–5.